

Murska Straža

Glasilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo: Maribor, Cirilova tiskarna, Koroška c.
Upravništvo v Gornji Radgoni, Sp. griz 7, I. nadstr.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsak četrtek zjutraj in stane s poštino vred
za celo leto 30 K, za pol leta 15 K, za četrt leta
8 K. Posamezna številka stane 80 vinarjev.

Inserati: Ena petstolpna petitvrsta (prostor 3 mm
visok in 54 mm širok) eno krono.
Pri večkratni objavi primeren popust.

Delokrog komisije za določitev mej.

Maribor, 18. avgusta. Mednarodna komisija za določitev končnoveljavnih mej med Jugoslavijo in N. Avstrijo je izdala v slovenskem, francoskem in nemškem jeziku sestavljen in od angleškega polkovnika Crawena kot predsednika komisije ter od nemškega in jugoslovanskega komisarja podpisan razglas, ki se glasi v svojem slovenskem delu: Komisija za razmejitve med Avstrijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev naznanja prebivalstvu prizadetih krajev, da je po določilih senžermenske pogodbe, člen 29, njena naloga edino le ta, da določa na terenu (v naravi) meje, opisane v navedeni pogodbi.

Komisija torej ni kompetentna, da se bavi z ureditvijo vprašanj privatno-pravnega ali narodnostnega značaja.

Komisija je smatrala za potrebno, da daje to prebivalstvu prizadetih držav na znanje z ozirom na razne prošnje, ki so ji došle od strani prebivalstva.
Maribor, 16. avgusta 1920.

General Ante Plivelič,

Komisar kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

(Iz gorenjega razglasa je torej jasno razvidno, da so vsa pričakovanja obmejnih nemčurjev, da bodo morča z nacionalističnimi demonstracijami izsilili od komisije kako njihovim nacionalističnim namenom in težnjam ugodno rešitev v prilog Nemški Avstriji, brez vsakega upa na uspeh. Op. ur.)

LDU Ljubljana, 18. avgusta. Štajerska deželna vlada je potom graškega korespondenčnega urada objavila dne 14. t. m. razglas, v katerem pravi, da avstrijska vlada želi, da prebivalstvo obmejnih krajev povsem neovirano in svobodno izrazi svoje želje razmejitveni komisiji, ki bo v kratku dospela v obmejno ozemlje. Avstrijska vlada zagotavlja za vse načine izražanja svojega mnenja popolno svobodo in nezaključnost. Omenjeni komunike dostavlja še, da se vsled dejstva, ker je tudi jugoslovanski komisar podal slineno izjavo, nudi vsakomur možnost, da pred komisijo

izrazi svoje naziranje in svoje želje popolnoma svobodno in brez skrbi za kakršnekoli posledice.

Na podlagi informacij, ki jih je prejel ljubljanski dopisni urad na pristojnem mestu, se v tem pogledu ugotavlja nastopno:

Besedilo razglasa štajerske deželne vlade, ki govori o popolni svobodi za izražanje naziranja in želja, ni povsem jasno in dopušča možnost dvoumnega tolmačenja. Kakor je bilo že pred dnevi objavljeno v listih, je delokrog razmejitvene komisije omejen na vpoštevanje gospodarskih interesov prebivalcev ob meji. Vsled tega se morejo želje obmejnega prebivalstva glede bodoče državne pripadnosti opirati edino-le na gospodarske momente, nikakor pa ne na morebitne težnje nacionalističnega značaja. Popolnoma nepravilno je torej, da dopušča razglas štajerske deželne vlade možnost tolmačenja v tem smislu, da se ljudstvo pozivlja, naj se v hrupnih demonstracijah ali nacionalističnih manifestacijah pojavi pred razmejitveno komisijo ter daje izraza svojim nacionalističnim težnjam, in skuša na ta način vplivati na sklepe komisije. Gotovo je, da je v naši svobodni državi, ustrojeni na demokratični podlagi, brez posebnega naglašanja nekaznjivosti vsakomur zajamčena možnost, da izrazi svobodno svoje naziranje in mnenje, naši državni interesi pa zahtevajo obenem, da skrbimo za notranji red in mir. S tem stremljenjem pa se nikakor ne bi skladalo nebrzdano uveljavljanje izzvanih nacionalističnih strasti, ki bi s svojim hrupnim nastopom in nekorektnim vedenjem utegnile žaliti zastopnike katerekoli države. V tem smislu je jugoslovanski komisar tudi označil stališče jugoslovanske delegacije. Potrebno je, da je v tem smislu pravilno poučeno obmejno prebivalstvo, ker bo posledice vsakega nekorektnega vedenja prebivalcev pred razmejitveno komisijo morala nositi dotična država, ki ga je zakrivila s pomanjkljivimi ali netočnimi, javnosti namenjenimi informacijami. Ako bi torej nejasni razglas štajerske deželne vlade povzročil ob meji kak neprijeten incident, pade odgovornost zanj edinole na štajersko deželno vlado.

vstopil v vlado Milorad Drašković (dem.) in mesto ministra za konstituanto Stojana Protiča (rad.) je prevzel dr. Mušički (rad.). Pri deželnih vladah so si razdelile resorje močnejše strankarske skupine; o tem pa na drugem mestu. Ohranili smo tedaj takozvano koncentracijsko vlado, kar pomeni, da se je več strank zedinilo za skupno delo v vladi. Koncentracijska vlada je pač še najboljša, kar imamo. Nobena stranka ni tako močna, da bi lahko sama vzela državne vaje v roke, in če bi se to zgodilo, bi morala že prvi dan razgnati naše strankarsko (narodno) predstavništvo, drugi dan pa izbrisati sence demokratizma, ki jih še najdemo v naši državi. Vendar pa ima tudi koncentracijska vlada le prav malo življenja v sebi. Ljudje, ki sede pri isti vladni mizi, se ne bodo jutri ali pojutrišnjem zedinili v vprašanjih, ki so se radi njih sprli včeraj, zlasti če dozdevno malenkostna vprašanja, kakor je n. pr. vprašanje oseb, igrajo eno prvih vlog. Zategadelj smemo upati, da nas tja proti zimi „iznenadi“ nova kriza. To je blagoslov naše koncentracije, toda sprejeti ga moramo kot najboljšo, kar premore naš miljeni Beograd.

Kakor smo omenili že zadnjič, je šlo v glavnem za dva kamna spotike: agrarno vprašanje in vprašanje izvoza. V agrarnem vprašanju so edine vse stranke, da mora obveljati načelo regenta Aleksandra: zemlja bodi tistega, kdor jo obdeluje. Slo pa je za odškodnino, ki jo naj dobe oni, ki morajo zemljo odstopiti. To je prav posebno važnega pomena v zapletenih agrarnih razmerah v Bosni. Dočim je parlamentarna zajednica vztrajala na stališču, da ne gre čez noč napraviti lastnika zemlje za popolnega berača, so demokratje sprejeli geslo: nobene odškodnine! Geslo je tembolj čudno, ker bi se ti ljudje postavili na glavo, ako bi kdo uveljavil isto socialno načelo, ki je razlastilo veleposestnike, na tovarnah, bankah in drugih kapitalističnih podjetjih. V tem slučaju pa je šlo demokratom, kakor piše „Slovenec“ z dne 17. t. m., zgolj za agitacijsko sredstvo v volilnem boju. Zadevo so rešili: Najemnina za begovsko zemljo se mora najdalje plačati do 15. septembra tega leta. Ostala vprašanja pa bo reševal v smislu naredb agrarni ministrski komite, sestojč od šest ministrov.

Glede izvoza je obstojal spor v tem, da je parlamentarna zajednica branila zadržno stališče t. j. izvoz živil naj bi bil omejen, izvažala bi Središnja zadruga. Demokratska zajednica pa je bila načeloma za popolnoma prost izvoz. Kdor dobi izvoznico, lahko izvaž. To bi očitno ugajalo bankam in posameznim izvoznicarjem, zakaj izvažanje živil je cvetoča in donosna „obr“. Sedaj so se sporazumeli v tem, da se

Dovolji!

„Novo vlado imamo!“ Tako se pozdravljajo znanci na ulicah in po gostilnah, kjer se politika uganja kakor zabaven sport. Clovek, ki ga bolj zanimajo cene na irgu, kot pa pogoste vladne krize v Beogradu, radovedno prisluškuje razgovorom politič-

nih športnikov, češ, morda bo vendar blago za srajce ceneje ako imamo novo vlado.

Kako pa izgleda pravzaprav nova vlada, ki smo jo dobili po hudih porodnih bolečinah? Na mesto dosedanjega notranjega ministra Davidoviča (dem.) je

LISTEK.

B. Borko.

V starem dvorcu.

(Konec.)

Tako je mineval večer. Staro leščerbo so nam odnesli v klet; zadovoljili smo se z debelo svečo, ki je gorela mirno in precej jasno. Končno je gospodična Mara izrazila željo, da gremo na teraso. Skozi okno je bilo videti, da je vzšla luna. Mesečina je oblika stari dvorec in mu dala še več romantike. Rahloma, vedoč, da so deske slabe in majave, smo stopili na teraso in se oprijeli debele, stare brajde, ki se je razrasla gori na streho.

Bila je krasna noč. Oktober ima lepe noči, ko skuša skriti svoja rumena, bolehaiva lica. Pa na naših brdih mu je ves trud zaman, saj vedo povedati klopotci, česar noče priznati lunojasna oktobrova noč — da je vse že zrelo, zrelo, in da prihaja konec.

— Ali vam je znano, kdo je bival v tem dvorcu? — se je obrnil doktor Niko h gospodarju.

Ta je stal na vratih in je bil razsvetljen po eni strani od sveče, po drugi pa od mesečine, ki se je prepletala skozi brajdino listje.

— Nekoliko časa je živelo tukaj več redovnikov, potem so se razšli in prodali dvorec. To je bilo za časa cesarja Jožefa. Ampak dvorec je starejši. Pra-

vijo, da ga je ustanovil nek menih in ta je baje pokopan sredi vinograda. V lunojasnih spomladanskih nočeh, ko se trta „giblje“, in zdaj v jesenskih, ko gre k počitku, vstane in hodi med trsjem. Seveda je vse to le bajka. Prvič, menih sploh ni pokopan v vinogradu, in drugič — saj veste . . .

— Vemo, vemo — ga je prekinil doktor Niko. — Ampak zdi se mi, da to tudi spada k dvorcu. Zlasti v tej lepi noči. Menih vstaja, ko vre sok v trti in zopet ko vre mošt v njegovem dvorcu. Motiv za Anatola Franca — se je obrnil k meni.

— Da, za njegov „Studeneč sv. Klare.“ Ampak dvorec kot tak ne pomeni mnogo. Več pomeni vsa ta pokrajina, ta brda s trsjem, zidanicami, kapelami in cerkvami. Ljudstvo s svojimi običaji, napevi, zabavljicami, s svojim značajem, svojo veselostjo. Ta lepa deželica je rodila ljudi, ki so se odlikovali z globokimi pogledi na svet in življenje; dala je narodu razne znanstvenike, učenjake, organizatorje, politike — Ilirce, ni pa še rodila človeka, ki bi takorekoč fiksiral njeno dušo, ki bi ji bil to, kar Jurčič Dolenjski, Trdina Beli Krajini, Ante Kovačič Hrvatskemu Zagorju itd.

— Da, še Bartsch jo je pomagal odkrivati, pa samo pomagal.

Naenkrat je posegla vmes gospodična Milka, naš Benjamin, in nam povedala, da ve pesem o sv. Urbanu, ki se ji zdi kakor himna Slovenskih goric. Z zvonkim glasom, naglo, kakor opojena od mesečine, je zapela:

Vsak priden kmetič skrbno,
vinograd okopa
in k svetemu Urbanu
se v gorco rad poda:
pogledat gre, kak kaže se,
ali čepek še drži.

Iz gorce v gorco gleda,
al Urban zeleni,
vesel mejašu kaže,
kadar zeleni plašč dobi;
povabi ga, da bi v hramek šla
in pila vsak en glaš.

— Poglejte ta brda in doline — je dejal doktor Niko, ko smo izrekli pohvalo iznajditeljici prleške narodne himne — če bi bila tod ravnina, bi Madžari segli do Drave; Slovenske gorice pa so tvorile naraven jež, ob katerega se je odbijal in končno odbil ogrski naval. In za časa turških napadov je Bahji Klanjec imenitno rešil svojo nalogo. Ej, Slovenske gorice imajo brhke žene. Zivele!

Toda terasa ni bila za napitnice, zato smo šli v sobo. Sicer pa priznamo odkrito, da „zato“ ni na mestu, zakaj napitnice ni bilo, pač pa smo se na lep in prav prisrčen način poslovili.

Ko smo šli domov, je bilo slišati zamolklo, zlovesče bobnenje ob Soči. Srca so se nam polnila z neko tesnobo, ki pa se ji je hitro pridružilo veliko upanje, silnejše ko tesnoba ter vsi dvomi in pomisleki.

dovoli izvoz 15.000 vagonov zrnate pšenice. Tako bo vsaj dobiček od zmlatja ostal v državi.

Tako smo v glavnem prebredli krizo, ki si je že zaslužila poljudno, domače ime „griža“. Pri tem smo izgubili precej „na teži“, t. j. naša valuta je od postanka krize do danes padla. Zunanji položaj je postal ostrejši kot kedaj poprej. Ne samo, da se simpatije antanterjev kljub naši vazalski ponižnosti obračajo na stran prejšnjih sovražnikov Nemcev in Madžarov, marveč nam antanta s svojo politiko zajeda naravnost v meso. Na severu se bije velik odločilen boj med Poljaki in Rusi. Ta boj je nezakonsko dete antante, ki ne ve, kaj naj začne z njim. Madžari baje mobilizirajo. Čehoslovaki zunanji minister doktor Beneš je minule dni dopotoval v Beograd in krenil odtod v Bukarešto. Čehoslovaška, Jugoslavija in Rumunija so države, ki so najbolj interesirane na madžarskih homatijah. Hkrati gre za stališče v rusko-poljskem sporu. Čehoslovaška vlada je izjavila nevtralnost, naša pa ni še podala nobene izjave. Baje so v Parizu skovali načrt, da pošljejo Čehoslovaško in Jugoslavijo po oreh v žerjavico. Napravili so pa račun brez krčmarja, zakaj v Jugoslaviji ni nikogar, ki bi se udeležil pustolovstva proti Rusom. Jugoslavija mora ostati v sporu dveh slovenskih plemen nevtralna. Če bo posej dr. Beneš ustvaril formalno zvezo med Čehoslovaki in Jugoslavi, bodo to edin razveseljiv pojav v naši zunanji politiki.

Na Koroškem se je položaj za nas poslabšal. Glavno vlogo igrajo italijanski delegatje, ki se drznejo vmešavati v naše upravne in sodne zadeve. V oni A, kjer je uprava po besedilu mirovne pogodbe poverjena jugoslovanski vladi, odstavljajo naše gerente, izpuščajo od naših oblasti aretirane zločince in grodo Nemcem povsod na roko, kjerkoli jih zaprosijo za uslugo! Tudi v koroškem vprašanju se čuti, kje je koren vsega našega zla: nimamo pravega ljudskega zastopstva, nimamo parlamentarnega življenja. Država, ki se zaveda svoje neodvisnosti, ne more dovoliti, da ji na tako nesramen način kratijo njene pravice in žalijo čast naroda. Tudi tu bi bilo treba, da ljudstvo potom svojih izvoljenih zastopnikov zakliče: Dovolj! Roke proč!

Naraščanje draginje je posledica naših slabih političnih razmer. Večne krize in nezgode v politiki ovirajo razmah gospodarskega življenja, kolikor je ta razmah sploh mogoč v naši državi. Dve leti po končani vojni je Jugoslavija edina, kjer vlada še revolucionarno stanje, edina, ki ni dospela do volitev in ustavotvorne skupščine. Tega madeža ni mogoče zbrisati z gobo nikake „nuje“ ali državne potrebe. To je glavna bolezen našega državnega organizma, bolezen, ki jo čutijo vsi sloji, vsi stanovci, vse stranke, vse ustanove, vsak posamezni državljani. Menimo, da tolmačimo mnenje slehernega našega čitatelja, če ob koncu jesenske vladne krize odločno protestiramo proti zavlačevanju volitev v ustavotvorno skupščino. Zahtevamo volitve! Zahtevamo, da se napravi konec brezplodnim sporom, ki škodujejo i ljudstvu i državni misli.

Dvakratna zmaga.

Francoski pisatelj Lysis je dejal v nekem svojem spisu: „Treba je zmagati dvakrat. Ni dovolj, če je zrušen nemški militarizem. Lastni narod je treba dvigniti gospodarsko. Nemci ne bodo imeli svojega cesarja, a to jim bo le v korist. Njim bodo ostale njihove železnice, luke, njihove tovarne, tehniki, metoda in njihova silna organizacija, — in oni bodo vse to razvijali brez prestanka. Mi bomo pa morali delati iznova.“

Tako pravi Francoz. In res je bila Nemčija porazena samo enkrat, toda Francija je tudi samo enkrat zmagala! Iz za dveh let, kar počiva orožje, se je Nemčija silno opomogla in njena obnova napreduje z velikanskimi koraki. Ze davno pred vojno so opozarjali razni svetovni narodno-gospodarski pisatelji, da ima nemški narod lastnost, ki je nima noben drug narod v tako obilni meri: doslednost in vztrajnost v vsakem delu. To se je pokazalo tudi po polomu. Kakor če mravljam razdereš ognjišče: izza majhne zmede ve vsaka, kje je mesto in kaj mora delati, da se dom zopet zgradi. Kljub temu, da ima Nemčija ogromna vojna bremena, vendar ne opusti nobenega pota, ki pelje k napredku. Nele popraviti, kar je razdrtega; ne le zaceliti, kar je ranjenega, marveč kjer je mogoče, tam graditi novo, veliko sijajnejše kot prej. . . . Znano je, da nemški delavec žrtvuje eno uro svojega dela v korist države. In vendar mu država nalaga težka davčna bremena, jemlje mu ugodnost in udobnost na vseh koncih in krajih. (To je dokaz, da je antanta zmagala samo enkrat a drugičrat je zmagala Nemčija. Spričo tako velikanskega vpliva gospodarskih sil bodo kmalu sli v arhive dokumenti o zmagovalcih in premaganeh. Svetovna konkurenca se bo obnovila in nasledje bodo narode vpraševali: Kaj imate? Kaj delate? Kaj hočete?)

Mi Jugoslaveni se bomo morali še mnogo učiti. Tudi za nas velja Lysis-ov nauk: Treba je zmagati dvakrat! To se pravi: treba se je osvoboditi dvakrat. Brez drugega osvobojenja ne bo nikdar dovolj trdno prvo osvobojenje. Mi moramo osvoboditi in razviti ogromne sile, ki spe v našem ljudstvu in v naši zemlji. To je sicer delo za stare mitološke junake, toda narod, ki ima veselje do razvoja in bodočnosti, se ga ne bo ustrašil. Predvsem je treba gospodarsko organizirati vse naše prebivalstvo, dati mu dobrih šol, časopisja t. j. dvigniti ga kulturno. Kaj nam pomagajo zakladi v zemlji, če je ljudstvo samo tak mrtev zaklad. Ali bomo imeli Mojzeze, ki nas bodo vodili preko tega mrtvega morja? Clovek bi se razjokal

nad našo domovino, če bi po prvih letih svobode sodil naš narodni značaj in našo bodočnost. Upajmo da je ta prehodna doba res le prehodna in da bomo že kmalu izšli iz naših blatnih klancev na široko bolje gospodarskega, kulturnega in socialnega dela. Če ne sedaj, bomo pa enkrat pozneje izvajali drugo zmago nad nasprotniki naše domovine. Začeli bomo delati temeljito, smoteno in širokopotezno. Dvigali bomo bajne zaklade, ki jih ima naša zemlja, razširili bomo železniško omrežje, izkopali prekope, napravili luke in pristanišča, izkoristili silno moč naših vod. Naučili bomo naše ljudstvo novih metod v delu, dali mu bomo nove pripomočke, novo orožje za veliko gospodarsko bitko, ki se bo v bodočnosti bila med civiliziranimi narodi.

Zmagati dvakratno! Osvoboditi se dvakratno! (To so gesla narodov izza velike svetovne vojne.)

Železnica Maribor—Ljutomer.

Štajerski dopisni urad je te dni objavil sledečo notico:

„Ker so jugoslovanski listi opetovano poročali, da se je na mariborski prometni konferenci dosegel sporazum glede jugoslovanskega prometa na progi Maribor—Spilje—Radgona—Ljutomer, ugotovljamo, da tega sporazuma ni bilo. Nasprotno se je od strani Avstrije izrečno naglasilo, da se morajo glede tega vprašanja vršiti posebna pogajanja. Zato se ni ošlo že v Mariboru. Potemtakem se je vprašanje jugoslovanskega prostega prometa na progi Spilje—Radgona pri mariborskih pogajanjih opustilo in se zadeva, izvzemši izjavo avstrijskega zastopnika, ki ugotavlja nerešene tega vprašanja, niti ne omenja v zapisniku konference. Avstrija ni tedaj od mariborskih pogajanj v vprašanju jugoslovanskega tranzita Spilje—Ljutomer v nobenem oziru vezana.“

Kje je resnica? Znano je, da je ljubljanski dopisni urad takoj po zaključku mariborske konference prinesel poročilo, ki v njem izrečno naglašajo, da se je glede prostega tranzita Spilje—Ljutomer dosegel sporazum med zastopniki Avstrije in Jugoslavije in sicer v tem smislu, da vozi v vsaki smeri po eden jugoslovanski mešani vlak, ki se na vmesnih avstrijskih postajah ne ustavlja.

Kdo je dal javnosti napačne informacije? Če je gorenja izjava štajerskega dopisnega urada neresnična, čemu naš dopisni urad molči? Radovedni smo, kdo je zakrivil, da se ni dosegel sporazum že pri mariborskih pogajanjih? Ako leži krivda v nepostojljivosti ali prefiranih zahtevah avstrijskih delegatov, zakaj se to pred javnostjo zakriva? Hočemo, da nam počijo čisto vino! Obmejni Slovenci ne dovolimo, da bi kdo slepomislil z našimi življenjskimi potrebami. Zahtevamo odločno, naj vlada izjavi, kaj se je sklenilo glede železnice Spilje—Ljutomer na mariborski prometni konferenci, oziroma, kaj namerava vlada ukreniti, da se nemudoma uvedejo direktni jugoslovanski vlaki! Pomurje je odrezano od sveta, prebivalstvo pa ogorčeno zabavlja čez vlado, ki se je uklonila peščici Kamnikarjevih hujskačev v Radgoni in Spilju.

Politični pregled.

Jugoslavija. Kakor poročamo v uvodniku, je kriza osrednje vlade srečno končana. Dne 17. t. m. je regent zaprisegel novo vlado. Poročajo tudi, da bo v teku prihodnjega tedna sklican parlament. Preosnovala se bodo že bližnje dni vse pokrajinske vlade. Posamezna poverjeniška mesta še niso določena, vendar se z gotovostjo zatrjuje, da zagrebški ban dr. Laginja ostane, mesto podbana pa dobi Milan Rojc; istotako ostane predsednik slovenske deželne vlade dr. Brejce, mesto poverjenika za notranje zadeve pa dobi nevtualec vseuč. prof. dr. Pitamico. V vlado stopita od demokratske stranke dr. Ravničar in dr. Zerjav, dr. Ravničar, mož stare liberalne šole, bo prevzel poverjenišvo za socialno skrb, ki ga je doslej vodil znani socialni delavec dr. Gosar. Sicer pa povsem zanesljive te vesti niso. Tudi ni nič gotovega glede volilnega reda za Slovenijo. Nekateri vesti poročajo, da so ob sporazumu med parlamentarno in demokratsko zajednico sprejeli tudi spremembo volilnega reda.

Dne 22. avgusta se vrše v Srbiji občinske volitve. Javnost pričakuje z napetostjo izid teh volitev, ki bodo vplivala na našo notranjo politiko.

Ministrski predsednik Vesnić je v seji ministrskega sveta dne 17. avgusta poročal, da se je sklenila zveza med Čehoslovaško republiko in med Jugoslavijo. Ta vest je vzbudila po vsej državi živahno odobravanje; pomeni prvi velik korak k realnemu Slovanstvu.

Dne 17. avgusta se je vršila v Zagrebu volitev župana. Izvoljen je bil z 27 glasovi (od 45 glasov) arhitekt Vekoslav Meizl (hrv. zajednica).

Rusko-poljska vojna. Zadnje dni je nastal med antantnimi državami precej oster spor zaradi važnih dogodkov na severu. V južni Rusiji je zbral general Vrangl večje število prostovoljcev in skuša, kakor svojčas Denjikin in Kolčak, udariti na boljševike. Francoska vlada je takoj priznala Vranglovo vlado, s čimer je zavzela odločno protiboljševsko stališče. Moskovska vlada je ta ukrep Francije razumela kot vojno napoved. Anglija, ki se je pravkar pogajala z ruskim (boljševskim) delegatom Kamenjevim, je bila ozlovoljena vsled prenegega koraka Francije. Tokrat je namreč Anglija upala, da pride do sporazuma. Rusi pa so izjavili, da ne dovolijo

vmešavanja evropskih sil v rusko-poljske zadeve. Boljševiška ofenziva se je nadaljevala. Ogromna ruska armada (med poveljniki so znana imena Brusilov, Kuropatkin i. dr.) je prekorčila reko Bug in obklopila glavno mesto Poljske, Varšavo, kar z treh strani. Poljaki so bili prisiljeni, da preselijo sedež vlade v starodavni Krakov. Boljševiki so stavili ostre pogoje, med njimi znižanje poljske armade na 30.000 mož. Poljski odposlanci so odpotovali k pogajanjem v Minsk, kjer se vrše pogajanja med obema nasprotnikoma. Medtem so se zbrale tudi poljske čete in stople v protiofenzivo. Zadnja poročila pravijo, da so Poljaki na več mestih zadržali rusko prodiranje. Vest o padcu Varšave še niso potrjene. Anglija dobavlja Poljakom strelivo in orožje in sicer preko Gdanskega. Zato je naval boljševiških Rusov naperjen proti Gdanskem, da na ta način Poljake odrežejo od sveta. Vmesne države (Nemčija, Čehoslovaška) so izjavile nevtralnost.

Italija. D'Annunzio je proglasil samostojnost in neodvisnost Reke. Treba bi bilo, da naša vlada zahteva, naj posebna antantna komisija preišče reške dogodke. Komisije tja, kjer so res potrebne!

Tedenske novice.

Žigosanje živine in vozov je odredilo vojno ministrstvo. Zupanstva so že dobila ukaz, da morajo prebivalstvo pripraviti na to. Proti stvari sami, da se namreč v vojaške namene popiše živina in vozni material, nima nikdo nič, toda način popisovanja je za naše razmere docela neumesten in povzroča samo nepotrebno vznurjanje kmetkega ljudstva in zabavljanje čez državo. Tozadevna naredba določa, da mora župan na določeni dan in na določeno mesto privedi: „posestnike svoje občine z vso njihovo popisano živino, staro tri leta in več, z vozmi, opremo in materijalom, tovrstnimi konji itd.“ Ko pridejo na določeno mesto, jih župan (posestnike, živino in vozove) postavi v istem redu, kakor jih je vpisal v obč. spiske in jih potem po vrsti kliče pred komisijo. „Posestniki živine, vozov in materijala naj prinesejo pri prihodu na kraj pregleda s seboj hrano za sebe, kakor tudi za živino za najmanj dva dni.“ Oni, ki ne bi prignali živine, bodo jo morali pozneje gnati k polkovni okrožni komandi. — Krajev, kjer bo pregled na komisija poslovala, okrajna glavarstva še niso določila, ampak gotovo je, da bodo od posameznih občin zelo oddaljeni. Kako bo komisija poslovala, kaže določba, da morajo imeti posestniki za dva dni hrane. Kje pa bodo dobili stroho ali šotore za te ciganske dni svojega kmetovanja, o tem naredba seveda molči. In kako bodo gonili živino iz kakih 12 ur oddaljenih občin v Maribor, ako so namreč zamudili prvi pregled, ni tudi nič gotovega; vsekakor bodo morali pet do šest dni igrati vlogo starih pastirskih narodov. No, vse kar je prav. Bile so tudi preje klasifikacije vprežne živine in vozov, toda ne na tako nepraktičen in starokopiten način. Stvar se da izvesti lažje in hitreje. Naš kmet dela, njemu je čas zlato; in naš kmet se ne igra v senici z handžarjem in za opravila z oblastmi ne izgublja rad niti enega celega dneva. Pozivljamo okrajna glavarstva, da naredbo prilagode našim razmeram, sicer bo imela slabo vspeha.

Zastrupljenje pri žveplanju sodov. Državno vinoarsko nadzorništvo v Mariboru nam poroča, da se je pripetil slučaj, da je kazala oseba, ki je žveplala vinske sode, težke znake zastrupljenja. Preizkušnja je dognala, da so vsebovali žvepljalni traki, ki so se pri tem rabili, arzen. Iz zdravstvenih ozirov se mora poraba takega žvepla v kletarstvu zabraniti. Vinogradniki in kletarji se torej s tem opozarjajo, da so pri dobavljanju žvepljalnih travkov opreznosti ter si naročijo take le pri zanesljivih trdkah, ki izdelujejo arzena proste žvepljalne trake! V sumljivih slučajih se naj pošljejo tozadevni vzorci drž. kmetijsko-kemičnemu zavodu v Maribor v preiskavo.

Zborovanje SDZ. Ob priliki mladeniškega tabora v St. Lenartu v nedeljo 22. t. m. se vrši zborovanje kat. dijaštva iz mariborskega okrožja. Na programu so trije referati (o početniških potovanjih, o naši gospodarski izbrazbi, delo v izobraževalnih društvi), popolnitev odborniških mandatov, poročila posameznih članov o dosedanem delu podružnice S. D. Z. v Mariboru. Tovariši, pridite zanesljivo! — Kovačič.

Priglasnice k podružnici SDZ v Mariboru so se razposlale vsem članom in tudi nekaterim drugim, ki se doselej še niso dali vpisati. Pošljite jih zanesljivo tajniku, če jih ne oddate osebno na taboru pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Rabimo jih radi natančni zapisnikov.

Nekolekovan bankovec. Delegacija finančnega ministrstva za Slovenijo v Ljubljani je naznanila posojilnico v Gornji Radgoni, da se njeni prošnjiki za naknadno markiranje bankovcev raznih strank ne more ugoditi. Posojilnica v Gornji Radgoni pozivlja tedaj vse stranke, katere so ji prinesle bankovce v naknadno markiranje, da iste ob uradnih urah dvignejo pri blagajni. Edina možnost, če bankovce vsaj deloma spraviti v denar, je ta, da se jih izmenja pri Avstro-ogrski banki za čiste bankovce avstro-ogrskje izdaje, kateri se lahko potem prodajo. Na ta način bi se zanje vsaj nekaj dobilo.

V Kapelo—Radence! Kakor smo naznanili že zadnjič, se vrši v nedeljo 22. avgusta 1920 v Radenci in pri Kapeli slavnostna ustanovitve podružnice „Jugoslovanske Matic“. Spored: 1. Zjutraj sprejem gostov na kolodvoru v Radenci ob prihodu obeh vlakov iz Gornje Radgone in Ljutomera). 2. Po sprejemu odhod z godbo k Kapeli, kjer bo služba božja. 3.

Zdravilišče Slatina Radenci

Glasovite Radenske zdravilne kopeli so p. n. posetnikom od 30. maja do 15. septembra na razpolago. V zdraviliščni restavraciji je poskrbljeno za najboljšo postrežbo po zmernih cenah.

letos zopet odprto!

Po možnosti bode vpeljan vozovni promet med zdraviliščem, Radgono in Mursko Soboto. Za obilen poset se priporoča zdraviliško RAVNATELJSTVO.

Pozor!

K. Worše, Maribor

Gospodska ulica št. 10.

Veletrgovina z manufakturnim blagom. Priporoča svojo bogato zalogo po jako **znižanih cenah.**

Združene veletrgovine v Celju

A. Kolenc, Elsbacher, Cvenkel in Ravnikar

priporočajo po znižanih cenah: slanino, svinjsko mast, bučno olje, mazilno olje, koruzne in pšenične mlevske izdelke, oves, kavo, Zlatorog in slavensko milo.

Gospodarska zadruga

za Prekmurje, Mursko polje in Slov. gor. r. z. z. o. z.

Ima v zalogi po najnižjih dnevni cenah razno manufakturno blago za moške in ženske obleke, barhente, vseh vrst platno, kuhinjsko posodo, riž, čaj, papriko, usnje, podplate, moške in ženske čevlje. Vseh vrst moko, zdrob, otrobe, testenine.

Kupuje zrnje, sadje, kože, vino, sadjevec, žganje, sploh vse poljedeljske pridelke.

Posreduje pri nakupovanju strojev in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati zadrugi imajo pravico samo člani.

Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah. Osrednja trgovina in pisarna v Gornji Radgoni. Podružnice: Cankova, Murska Sobota, Beltinci, Dolnja Lendava, Križevci pri Ljutomeru.

Zveza slov. trgovcev v Celju

ima na zalogi od vlade dodeljene stvari in sicer: sladkor, sol, petrolej, vžigalice navadne in **Ciril Metodove**. Naročila naj se naslovijo direktno na Zvezo.

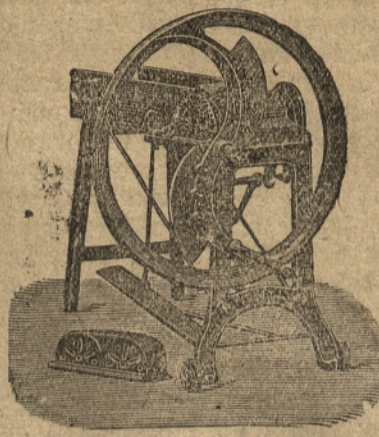
Telefon 135 Brzjavni: Kreditno blago.

BRZOJAVKA! Novo manufakturno blago

dospelo! — Velika izbira — najnižje cene!

Prepričajte in ogledajte si zalogo v trgovini **Senčar, Mala Nedelja.**

Velika zaloga vsakovrstnih kmetijskih strojev

vitev, mlatilno, čistilnic, slamorezanje, reporeznic, sadnih in grozdni mlincov, sadnih in grozdni preš, parilnikov, sejalnih in kosilnih strojev itd. Dobava transnizij, benzinovih in plinovitih motorjev, opetarskih strojev in strojev za izdelovanje cementne robe, opreme za mline, valčevih stolo. Popravila vsakovrstnih kmetijskih strojev.

Tovarna strojev in li-varna železa in kavin
K. & R. JEŽEK,
Maribor, Aleksandrova cesta št. 51/II.
v hiši „Drave“.

MASTIN

primešaj krmji; vsak teden eno pest, če pa se rabi kot nadomestilo za krmo tedaj pa dve pesti. Pet zavojčkov Mastina, prahu za pitanje zdrave, debele živine, za 6 mesecev za vsako živinčce. Dobil je najvišjo kolajno v Londonu, Parizu, Rimu, Dunaju. Tisoče gospodarjev ga hvali in ponovno kupuje. Zahtevaj ga pri lekarnarju ali trgovcu, vsak ga lahko prosto prodaja. Ali pa piši lekarni **Trnkoczy v Ljubljani, Kranjsko**, po 5 zavojčkov. Stane K 30.50 s poštnino.

GARJE

srbčico, kraske, lišaje uniči pri človeku mast proti garjam. Brez vonja in ne maže perila. 1 lentek za eno osebo s poštnino K 12.50 v lekarni **TRNKOCZY v Ljubljani.**

Konec draginje

Veletrgovina **STERMECKI** rezreže celo zalogo platna, cezirja, tiskanine, volne, hlačevine in sukna v ostanke ter razpošlja iste po čudovito znižani ceni v zavojih po K 500.— in K 1000.—. Blago je angleškega, francoskega in italijanskega izvora. Kor ne ugaja se zamenja ali vrne denar. Pri naročilu več zavojev se priložijo raana darila.

R. Stermecki, Celje št. 301.

MALI

umetni mlin, ali trgovino z nekoliko zemlje želim kupiti ali v najem vzeti. Ivan Ivanuš, mlinar in trgovec v Šotniku pri Kamniku.

Miši, podgane, stenice, ščurki

in vsa glazen mora pogininiti ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 8.—, za podgane in miši K 8, za ščurke K 10.—, posebna močna tinktura za stenice K 10.—, uničevalec moljev K 8.—, prašek za uši v obleki in perilu K 6.—, in K 10.—, proti mravljam K 10, proti ušem pri perutnini K 10.—, prašek proti mršesom K 10.—, masilo proti ušem pri ljudeh K 5.— in K 10.—, masilo za uši pri živini K 6.— in 10.—, tinktura proti mršesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 10.—, masilo proti garjam K 10.—. Pošilja po povzetju zavod za eksport.

M. Junker, Zagreb 45, Petrinjeka ulica 3.

Izjava.

Podpisana Kristina Divjak, posestnica na Policah, preklicujem in obžalujem vse žalitve, ki sem jih govorila o Geniki Horvat, posestniški hčerki na Policah. Izjavljam, da so iste popolnoma neosnovane ter se zahvaljujem zasebni obtožiteljici, da mi je odpustila in odstopila od tožbe. Kristina Divjak.

Poziv!

Trafikantje, kateri v glavni trafiki tobačne izdelke dobavljajo, se tem potom opozarjajo, da najkasneje do 25. avg. za prihodnjo dobavo odgovarjajoče zneske založijo. Oni, kateri dobivajo egiptovske cigarete, si dotični znesek odračunajo.

Franca Kosl, lastnica zaloge.

Ustanovljeno 1903.

Stampilje iz kavčuka in kovin

Katalog franko

Pečati Šablone Klišeji za tisk Vzdovne tiskalnice

Modeli za predtiskanje perila itd.

Novo! Datum-stampilje lastnega izdelka.

ANTON ČERNE graveur

Ljubljana, Dvorni trg 1

Posestvyo

na prodaj.

Bliizu Sv. Trojice v Slov. gor. se proda 5 oravov zemlje, hiša in gospodarsko poslopje. Kupec bo imel takoj 10 polovnjakov pijače in 4 polovnjake vina. Proda se tudi 8 sodov in vsa živila. Denarja v gotovini ni treba mnogo, ker je zadolženo. Kupec se naj oglašuje pri

Vinko Zorman, Sv. Trojica v Slov. gor.

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu

ustanovljena leta 1884.

Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg II.

ZAVARUJE: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premičnine proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vlamu in telesnim nezgodam. — Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodu za celo življensko dobo. Sprejema v vseh krajih Slovenije sposobne zastopnike in potnike, katerim se nudi prilika znatnega zaslužka. — Zastopnik v Gor. Radgoni je gospod **ZDRAVKO VRLIČ**, Spodnji gris št. 7.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. zadr. z n. z.

Hranilne vloge sprejema in jih obrestnje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštno-čerkovnega urada v Ljubljani št. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila na osebni kredit, na hipoteke, trgovske kredite in v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji. — Izposojuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje pri Posojilnici svoj dolg naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 kron. Prošnje za vknjižbo novih, kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 9. do 12. ure dop.

Ako pride na ta dan praznik, uradno se zaklepi dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila

se dajejo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori so v lastni hiši, Glavna cesta šte. 14, zraven kolodvora.